

ÚJSZÁNTÁR

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve az ünnepi napokat. Hívteljes szerkesztőség és kiadói hivatal. Nagyváradi, Szilágyi Dezső u. 8. A szerkesztőség átiratokat fogad el a szerkesztésre vagy megörökítésére nem vállalunk felelősséget. Előfizetések és hirdetések a kiadói hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadói hivatalban díjért.
Egy évre 10 kor.
Félévre 5 kor.
Három hónapra 3 kor.
Egy hónapra 1 kor.
Vidékre postán szállítva:
Egy évre 12 kor.
Félévre 6 kor.
Három hónapra 3 kor.
Egy hónapra 1 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

XI. évfolyam 211. szám, Nagyvárad. Péntek 1915 szeptember 17.

Sikereink Kelet-Galiciában.

Budapest, szeptember 16. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Az oroszok összes arra irányuló kísérletét, hogy kelet-galíciai harc-vonalunkat meggingassák, megdőltek. Az ellenség tegnap nagymennyiségű tüzérségi löszert használva fel, főtámadását a középső Strypa mentén lévő harc-vonalunk ellen intézte.

Mindenütt visszaverett és ezekben a harcokban csapataink a Bucainál lévő hídfőtől és a Zalosectől délre lévő területről oldaltámadásokkal működtek közre.

A Zalosectől déli irányban 20 kilométerre fekvő Ebrov falu bevételénél 11 tisztet és 1900 főnyi legénységet elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. Csapataink Volhyniában is számos támadást vertek vissza.

Novo Alexinielnél 85. sz. gyalogezredünk lövészárkaiból a mieink az oroszokat elkeseredett kézitusaiban üzték ki Novo pocacwnél az ellenség tegnap előtti egyes pontokon átnyomult az Ikva nyugati partjára, de tegnap mindenütt visszaüztük a keleti partra, közben tüzérségünk oldalról fogta tűz alá, minek következtében súlyos veszteségeket szenvedett. E siker főérdeme a 32-ös számú gyalogezred és a 29-es vadászszázalaj mellett a linzi 2-ös számú népfőlkelő ezredé.

Meghiusult olasz támadás.

Budapest, szeptember 16. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A helyzet változatlan. Az olaszok arra irányuló kísérleteit, hogy a Monte Pianon lévő hadállásainkat keletről kerüljék meg, megghiúsítottuk. **Hófer.** (Min. eln. sajtóosztály)

A román krízis tetőponton.

Bukarest, szept. 16. (Saját tudósítónktól.) A román kormány felhivatalos lapja, az Independonce Roumaine a helyzetről következőket írja: A krízis elérte tetőpontját és a döntő események minden pillanatban bekövetkezhetnek. A román közvéleményt és a sajtót erős izgalomban tartja az a kérdés, hogy háboru lesz-e, vagy továbbra is semleges marad-e Románia? A kormánynak még nem áll módjában, hogy határozott feleletet adjon erre a kérdésre, mert mások válaszában keresi a kormány az indító erőt ennek a kérdésnek eldöntésére.

Az oroszok megghiúsult tervei.

Budapest, szeptember 16. A sajtóhadiszállásról jelentik: A cári főparancsnokság azt tervezte, hogy nem nézve a municióhiányt s az emberanyagot nem kimélve a wolhyniai várháromszöget visszahódítsa s azért folytatott heves harcokat.

Ezek a harcok azonban most már ellanyhultak. Dubnonál heves rohamot vertünk vissza. Wolhynia mocsarainál egy lovasosztágot szétugrasztottunk.

Az orosz tél az oroszok utolsó reménye.

Kopenhága, szeptember 16. Repington ezredes a Times hasábjain azt írja, hogy a németek helyzete jelenleg egészen olyan, mint Napoleoné volt Vitebszknél, vagyis akeiójuk holt pontra jutott. Az orosz hadsereget már nem fenyegeti a körülzárás veszedelem. Visszavonuló utjuk biztosítva van, miközben hátuk mögött mindent pusztasággá változtatnak. Ebben a sivatagban, ha eljön a tél, a németeknek is el kell pusztulniuk, bár most más a helyzet, mint Napoleon idejében. Azért tehát már most kell dönteniük a németeknek arról, hol rendezkednek be télre. Valószínű, hogy főerejükkel Vlnánál állanak meg és egy másik erős centrumuk Rovnótól délre lesz. E helyeket a németek valószínűleg nagyon megfogják erősíteni, hogy feltartóztassák az oroszok várható ellentámadását. A hétszáz mérföldes front a téli háboru idején nagy erőket követel. Az oroszok így erősen reménykednek a télben és most mitsem akarnak tudni a békéről.

Éjjeli harc a besszarábiai fronton.

Csernovic, szeptember 16. A besszarábiai határfronton az elmúlt éjjel heves támadást kezdtek az oroszok megerősített csapatokkal állásaink ellen. Az ellenfél négy ízben intézett rohamot. Az egész támadás esti kilenc órától éjjeli egy óráig tartott. Az összes rohamokat fényesen visszautasították a mieink. Az oroszok több száz halottat hagytak hátra.

A harcokban eredményesen vett részt tüzérségünk is. Egy telitalálat egy fölvonuló orosz zászlóaljra ért és rettenetes pusztítást végzett. A zászlóalj teljesen szétszóródott és ebben talál magyarázatot az oroszok viszonylagosan óriási vesztesége is.

Este tizenegy órakor megkezdődött az orosz oszlopok visszaönlése, de az utócsatározások éjjel utánig tartottak. — Azóta nyugodtan viselkedik az ellenfél.

Ötven olasz tábornokot nyugdíjaztak.

Lugano, szept. 16. (Saj. tud.) A nspokban ötven olasz tábornokot köztük 25 olyat, akik az eddigi harcokban sebesültek meg, nyugalomba küldött a hadvezetőség.

Áttört oroszvonal.

Berlin, szeptember 16. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Lényeges esemény nem történt.

Keleti hadszintér.

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

A Duna balpartján csapataink sikeres harcok közben Jakobstal felé tovább nyomultak előre. Liebenkopfnál az oroszokat a keleti partra vetettük vissza.

Vilnától északra és északkeletre támadásunk előre halad.

Grodnotól északkeletre az ellenség előnyomulásunkkal szemben még makacs ellenállást fejt ki.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja

A helyzet változatlan.

Maekensen tábornagy hadcsoportja.

Janovó és Bursk között féluton az oroszok újlag megkísérelték, hogy üldözésünket feltartóztassák. Az ellenség állásait áttörtük. Hat tisztet és 746 főnyi légénységet elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. A Pripiec és Jascolda közti terület és Pinszk városa a német kézen van.

Délkeleti hadszintér.

Mint az előző napokban, úgy most is meghiúsultak a német vonalak előtt az oroszok támadásai. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Gróf Széchenyi Miklós pásztorlevele.

Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., váradi püspök legutóbbi körlevelében közli a pápa kiáltványát a béke érdekében.

Azután közli a ritusok kongregációjának dekrétumát a halottak napján mondható három mise kiváltságáról.

Ismerteti továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszter köriratát a harangok összeírásáról s a főpásztor felhívja papjait, hogy a templomokban található fémtárgyak jegyzékét is készítsék el, hogy mit lehet ezekből átengedni a hadvezetés céljaira. A kimutatást szeptember 18 ig kell betérjeszteni.

Ismerteti még a körlevél a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletét a tűzifakészlettel való takarékoskodásról. A miniszter ugyanis figyelmeztet arra, hogy a munkaerőnek katonai célokra történt nagymértékű igénybevétele folytán a tűzifatermelés terén nagy visszamaradás állt elő úgy, hogy az országban ezidőszerint található tűzifakészletek korántsem elegendők a bekövetkező őszi tüzifaszükségletek kielégítésére.

Az előre láthatóan teljesen ki nem küszöbölhető tüzifahiány lehető csökkentése céljából és a várható tüzifaszükségletek lehető akadálytalan kielégítésének biztosítása érdekében elkerülhetetlen tehát, hogy a tüzifaszükségletek a lehetőségig mérsékeltesse.

Ismerteti még a miniszter rendeletét az új iskolai évre vonatkozólag, végül egyházmegyei kinevezéseket közöl a körlevél.

Az első szóbeli tárgyalás a kir. ítélőtáblán.

A nagyvárad kir. ítélőtábla polgári tanácsa tegnap tartotta a polgári perrendtartás alapján az első szóbeli tárgyalást. Pontban 9 órakor lépett be a tanásterembe dr Lábán Lajos táblai elnök az öt tagból álló tanács élén. Az ötös tanács tagjai voltak az elnökön kívül: Fekete József, Geleta Géza, Szegedy Lajos és Domokos Antal táblabírák és dr Urszinyi József járásbíró, jegyző. A tárgyalás megkezdése előtt dr Lábán Lajos táblai elnök a következő magas szárnyalású beszédet mondotta:

A nagyvárad kir. ítélőtábla I. polgári tanácsa, a polgári perrendtartás életbelépése óta először ma jut abba a helyzetbe, hogy törvényszéki perben mint felelőbíró bíróság az új modern perrend szabályai szerint járasson el.

Ebben az eljárásban mutatkozik leginkább és mindenek előtt az új törvény reformáló hatása; a törvényszéki perekben való eljárást és az ehhez tartozó jogorvoslati rendszert ugyanis az új perrendtartás gyökeresen és teljesen átalakította s itt ugyszólván egészen új világot teremtett akkor, amidőn gyökerestől ledöntötte az irásos köntösbe öltött justitia papirosvázat és annak helyébe a közvetlenség és szóbeliség erős szirtjére a valódi jog és igazság templomát emelte.

A mai nappal egy új, egy szebb korszak hajnalsugara hatolt ebbe a terembe, mely átfogja világítani a jogkeresés és a jogszolgáltatás minden terepét és reményt nyújt arra, hogy ezentúl a jogot és igazságot gyorsabban és biztosabban megfogjuk találni, mint eddig.

Ez a nap tehát fontos és nevezetes nemcsak ránk bírakra, hanem a velünk együtt a joguralom érvényesítésére egyenranguan hivatott ügyvédi karra és az egész jogkereső közönségre nézve is.

Nem akarom itt a legfontosabb részében mai nappal gyakorlatilag életbe lépő ennek az új eljárásnak óriás előnyeit s az ezzel életre hozott sokféle új intézmény üdvös voltát bővebben ismertetni, sőt e korszakot alkotó reformu általános méltatása és jellemzése sem áll most szándékomban, mert erre itt és most sem hely, sem idő nincsen. De mégis egy jellemző sajátosságára ennek az új rendtartásnak röviden rá kell mutatnom, mely a gyakorlat szempontjából felette üdvös és a bíró feladatát bizonyára lényegesen meg fogja könnyíteni és ez az, hogy az új rend szigorúan tiltja, sőt amennyire emberi erő teheti, lehetetlenné fogja tenni a perbeli hazudozást, a jogtalan zsákmányra törekvő rosszhiszemű tárgyalást, mely eddig nem ritkán a legegyszerűbb ügyet is bonyolultta, nehezen megoldhatóvá tette; megszüntette pedig ezt a visszaélést azzal, hogy a per vezetését teljesen a bíró kezébe fektette s hogy a valótlán tények előadását vagy a valódi okiratok valódiságának rosszhiszemű tagadását szigorú büntetésekkel sújtó és ezzel a tárgyalási rendszert tisztességgessé, becsületessé teszi.

Tisztelt Uraim! Egy jó törvénykezési rendtartásra, mely a valódi anyagi igazság érvényesítésére, a joguralom megalapozására igazán alkalmas, kulturállamban mindenkor szükség volt és van; de még inkább elkerülhetetlen az nálunk most, a mikor egy hosszú diadalmas háboru után dicsőséges béke felé nézünk, a mikor sokáig feldúlt üzleti forgalom, gazdasági és társadalmi élet lassan ismét a rendes kerékvágásba kezd jutni, a mikor a moratoriumot feloldó rendelet már hatályban van és ezzel az általános rekonstrukció ideje is már bekövetkezett.

Megelégedéssel tölt el minket és igazán örülünk annak, hogy egy erre teljesen al-

kalmas törvénykezési rendtartás nálunk már életbelépett, mely a most reánk szakadt nagy feladatok elvégzésére minden irányban képesé tesz.

Most csak az a feladat vár ránk, hogy ezt az új törvényt jól és helyesen, a törvényhozó céljának és intenciójának megfelelően minden esetben alkalmazzuk.

Szentül ígérem, hogy mi bírúk erre minden tehetségünkkel és teljes erőnkkel törekedni fogunk és meg vagyunk győződve, hogy ebben a törekvésünkben az ügyvédi kar, különösen a táblánk területén működő kar, mely — mint tudom — mindenkor nemes hivatása és feladatának magaslatán állott, minket lelkesen támogatni fog és igyekezete csak az leend, hogy minden szükségtelen bonyolítás és hiába való mesterkelt okoskodás elkerülésével a valódi igazság könnyen és gyorsan érvényre jusson.

Törjünk tehát munkára mi is ezzel a jelisével:

„Bátran előre!”

A beszéd végeztével a jelenlevők megéljenztek az elnököt s kezdetét vette a tárgyalás. Tárgyalásra csak két ügy volt kitzve s a tárgyalás a késő déli órákig tartott.

Drágasági pótlékot kérnek a városi tisztviselők.

A város törvényhatósága tudvalevőleg a polgármesternek és azoknak a városi alkalmazottaknak, akik sem a fizetésjavításban, sem az államsegélyben nem részesültek 10 százalékos drágasági pótlékot szavazott meg.

A miniszter, bosszu várakozás után, jóváhagyta a megszavazott összeget, de nem mint drágasági pótlékot, hanem tekintettel a nehéz megélhetési viszonyokra és a mérhetlen drágaságra, mint segélyt.

A városi tanács jóvoltából a polgármester és a szegény városi alkalmazottak talán ma, vagy holnap megkapják ezt a segélyt, de mit csinálnak a város többi szegény tisztviselői, akik a felemelt fizetés mellett is a legnagyobb nélkülözésnek vannak kitéve, mert ez a fizetés normális körülmények között talán elég lenne a megélhetésre, de a mai rémes drágaság mellett valóban rájuk illik a mondás, hogy megélni kevés, de meghalni sok.

Már rámutattunk, hogy a városnak kötelessége gondoskodni tisztviselőinek a megélhetéséről. A városi tisztviselők, akik a mostani segélyben nem részesültek, kérvényt adtak be tegnap, amelyben vázolják sanyaru helyzetüket s kérik a város törvényhatóságát, hogy segítsen rajtuk, mert ha valaha, most kétszeresen szükségük van a törvényhatóság segítő jóindulatára. Indokul felhozzák a mérhetlen drágaságot s közlelik a tét, amely elé a legnagyobb aggodalommal néznek.

Kérik a törvényhatóságot, hogy azoknak a városi tisztviselőknél, akik a mostani segélyben nem részesültek, drágasági pótlékot szavazzon meg és pedig a jobb javadalmazású tisztviselők részére fizetésük 10 százalékat, a kisebbeknek pedig fizetésük 15 százalékat.

Azt hisszük, hogy a törvényhatóság egyetlen tagja sem fog elzárkózni a nagyon is megszívlelendő kérelem elől, annál inkább, mert hisz mindeki tudja, hogy ma milyennek a megélhetési viszonyok, amelyek a legjobban a silány fizetésükre utalt kistiszt-

Szófiából költözik az angol követség.

Budapest, szept. 16. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Az angol követség levéltárát és értékpapir készletét szeptember 8-án Szófiából Szalonikibe szállították.

Béketárgyalások Németország és Amerika között.

Washington, szeptember 16. (Saját tud.) Bernstorff német nagykövetnek Lansinggel folytatott tanácskozása barátságos megállapodásra vezetett.

London, szept. 16. (Saját tud.) Lord Robert Cecil miniszter kérdésére azt felelte, hogy nem tudja voltak-e béketárgyalások Németország és Amerika között. Ez ma alig képzelhető el.

Lengyel menekülők.

Berlin, szeptember 16. A Ruszkoje Szlovo írja: Az orosz városok szövetségének központi bizottsága Diakonow megbízottól a következő távirati értesítést kapta a menekülők kérdéséről: „A lengyel menekültek négy utat követnek. Az első ut Vlodaván és Kobrinon át Pinsk és Minsk felé vezet. Ezen az uton négyszázezer menekült fut, de a hajléktalanok száma a legközelebbi napokban még egyre növekedni fog. A második ut Lomza kormányzóságból Bjelosztokon át Minsk felé vezet és ezen mindössze tízezer menekült igyekszik Oroszország belsejébe. A szerencsétlenek átköltöztetésére semmiféle intézkedés sem történik. Az első uton egyetlen vonat sem közlekedik. A menekültek áradatát a kraszninsi kerületbe, Smolensk tartományba irányították.

A hadizóna területéről természetesen eltávolítják az egész lakosságot. A hajléktalanok legnagyobb része gyalog kénytelen az utat megtenni, s így a menekültek csoportjai rendkívül lassan haladnak. Utjuk hosszú heteket vesz igénybe. Természetes, hogy ilyen körülmények között csupán az utszélen és az erdőkben tanyázhatnak. A rendőrségtől és az egészségügyi vizsgálatoktól való félelmükben, legjobban szeretnek az erdőkbe huzódni. Ilyenformán a járványok egyre terjednek és a menekülők serege valóságos betegágya minden betegségnek. A Kobrin felé hőmpolygó áradat táplálására naponként több ezred pud kenyérré lenne szükség, de az a mennyiség természetesen hiányzik. Ez az embertömeg hurolja magával a legtöbb és legkülönbözőbb betegséget. A hatóságok most minden husz harminc versztnyire barakkokat akarnak föllátni a ragályos betegek befogadására.

Románia nem engedi a bulgár árukat.

Szófia, szeptember 16. A szófia kereskedelmi kamara panaszt emelt a kormánynál a román vasutigazgatóság azon intézkedései miatt, amelyekkel megakadályozzák a Bulgáriából Közép Európába irányított áruk továbbszállítását. Körülbelül ezer waggon rakomány áru, amelynek már hónapokkal ezelőtt Magyarországra, Ausztriába és Németországba kellett volna érkeznie, még mindig Romániában vesztegel. A bulgár kormány Radev bukaresti követ útján megkísérelte a román kormánynál a bulgár áruk szállításának ügyét elintézni. Az áruk azonban a román kormány eziránt tett megnyugtató kijelentései dacára, még mindig nem szállítottak tovább. A bulgár kormány most elrendelte, hogy mindaddig, míg Romániával a transito-forgalom érdekeinek megfelelő megállapodás nem jön létre, Bulgárián átmenő Romániának szánt áruk 30 százalékát a bulgár vámhatóságok tartásáig vissza Bulgária

szükségletei számára. A kormány rendelése már a Szalonikiból Románia számára utnak indított óriási mennyiségű árukra is vonatkozik.

Követünk a román miniszterelnöknél.

Bukarest, szeptember 16. Cernin gróf osztrák-magyar követ hosszabban tanácskozott Bratianuval, azután pedig a román külügyminisztert kereste fel.

A román vasutak a hadügyminiszter kezében.

Bukarest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Királyi dekrétum jelent meg, mely az összes romániai vasutakat, úgy az állami, mint a magán kézen levő vasutakat szept. 14-től kezdve a hadügyminiszter rendelkezése és felügyelete alá helyezi.

Románia rekvirálta az összes járműveket.

Bukarest, szeptember 16. A román hadügyminiszter elrendelte, hogy az állam egész területén rekvirálják az összes automobilonkat és az igás járműveket a hadsereg céljaira. A rekvirálást október 20-ig be kell fejezni.

A pápa békeakciója.

Hága, szeptember 16. Katolikus körökben megbízható helyről azt az értesítést vették, hogy XV. Benedek pápa csak akkor fog ismét erélyesebb békeakciót kifejteni, ha a hadviselő felek közül valamelyik erre megkéri.

A pápa a hadifoglyokért.

Chiasso, szept. 16. Az Osservatore Romano a vatikáni államtitkár egy jegyzékét közli, mely szerint a Szentészék előkelő francia katolikusok kérelmére lépéseket tett a kormánynál, hogy a Németország részéről a neuenkircheni mocsárvidékre internált francia foglyok sorsán könnyítsenek. A német kormány ezt a rendszabályt megtorlasképpen vette fogadatba azon német hadifoglyokkal való bánásmód miatt, akiket Dahomeyben lázzal fertőzött vidékre vittek. A vatikáni jegyzék örömmel konstatálja, hogy a francia kormány a német hadifoglyokat Észak-Afrikának egészséges vidékére vitte és hogy a német kormány a neuenkircheni koncentrációs táborokat felszolta. A német kormány a Szentészék-

nek közbenjárásáért a legőszintébb köszönetet mondotta. A turini Stampa megjegyzi, hogy ezen esetnek mint precedensnek a jövőre nézve rendkívüli nagy a fontossága.

A pápa nem fogadta a belga királyt.

Róma, szeptember 16. (Saját tud.) Az Informatine szerint a pápa elutasította a belga miniszternek ama kezdeményezését, hogy fogadja a belga királyt. Az ország nélküli király fogadása megsértené a pápa semlegességét.

Giolitti újra előtérben.

Chiasso, szeptember 16. A turini Gazette del Popolo jelenti, hogy Garroni szenátor, aki a portánál volt olasz nagykövet, miután a fronton időző királynál kihallgatáson volt, vasárnap éjjel Turinon keresztül Bardonecchiába Giolittihez utazott, akivel hosszabban tárgyalt. Genuába utaztában Garroni kerülő utat tett Milanón keresztül, hogy az ottani pályaudvaron Panizzardival a volt milanoi prefektussal beszéljen, akit a Salandra-miniszterium rendelkezési állományába helyezett. A lap ennek rendkívüli jelentőségét tulajdonít és úgy tünteti fel, mint az olasz kormány ellen mindig bátrabban és mindig veszedelmesebben fogadatba vett aknamunka sok előjelének egyikét.

Kivezető ut az olasz zavaros helyzetből.

Róma, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Hivatalosan is megerősítik Gazzoni missziójának nagy jelentőségét. A missziót összeköttetésbe hozzák különböző körök politikai törekvésével, amelyek Olaszország zavaros helyzetéből kivezető utat keresnek.

A balkán népek háboruja.

Szófia, szeptember 16. Nisből jelentik: A szerb szociáldemokraták lapja a balkáni helyzetről vezércikkre az a következőket írja: Az ántánt-hatalmaknak a balkáni államoknál tett lépései előreláthatólag arra a katasztrófára fognak vezetni, amelyet már régen megjósoltunk. A balkáni népek között ebben a helyzetben minden pillanatban kitörhet a testvérháború. Ime az ajándék, amelyet a velünk barátságos viszonyban levő nagyhatalmaktól kaptunk. Erre nem mondhatunk mást, mint hogy átok szálljon a fejére mindenkinnek, akinek része volt ennek a veszedelmes helyzetnek az előidőzésében.

Két és félmillió új angol katona.

Turin, szeptember 16. A „Stampa” ban egy nyilván angol megbízásból írott cikk jelent meg Anglia érdemeiről a négyes ántánt közös hadviseléséről és a hadkötelezettséggel szemben fölmerült angol aggályokról. A cikkhez a lap szerkesztősége azt a megjegyzést fűzi, hogy ezek az aggályok némileg okadatoltak ugyan, de most ezekkel a győzelem szükségessége áll szemben és két és félmillió új angol katona nélkül a jelenlegi háborús helyzet nem változhat meg a négyes ántánt javára és így Franciaország, Belgium és Lengyelország nem fognak föl szabadulni.

Áttört oroszvonal.

Berlin, szeptember 16. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Lényeges esemény nem történt.

Keleti hadszintér.

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

A Duna balpartján csapataink sikeres harcok közben Jakobstal felé tovább nyomultak előre. Liebenkopfnál az oroszokat a keleti partra vetettük vissza.

Vilnától északra és északkeletre támadásunk előre halad.

Grodnótól északkeletre az ellenség elnyomulásunkkal szemben még makacs ellenállást fejt ki.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja

A helyzet változatlan.

Maekensen tábornagy hadcsoportja.

Janovó és Bursk között félúton az oroszok újlag megkísérelték, hogy üldözésünket feltartóztassák. Az ellenség állásait áttörtük. Hat tiszte és 746 főnyi legénységet elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. A Pripiee és Jasicolda közti terület és Pinszk városa a német kézen van.

Délkeleti hadszintér.

Mint az előző napokban, úgy most is meghiúsultak a német vonalak előtt az oroszok támadásai. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Gróf Széchenyi Miklós pásztorlevele.

Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., váradi püspök legutóbbi körlevelében közli a pápa kiáltványát a béke érdekében.

Azután közli a ritusok kongregációjának dekrétumát a halottak napján mondható három mise kiváltságáról.

Ismerteti továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszter köriratát a harangok összeírásáról s a főpásztor felhívja papjait, hogy a templomokban található fémtárgyak jegyzékét is készítsék el, hogy mit lehet ezekből átengedni a hadvezetőség céljaira. A kimutatást szeptember 18 ig kell betervezni.

Ismerteti még a körlevél a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletét a tűzifakészlettel való takarékoskodásról. A miniszter ugyanis figyelmeztet arra, hogy a munkaerőnek katonai célokra történt nagymértékű igénybevétele folytán a tűzifatermelés terén nagy visszamaradás állt elő úgy, hogy az országban ezidőszerint található tűzifakészletek korántsem elegendők a bekövetkező őszi téli tűzifaszükségletek kielégítésére.

Az előre láthatóan teljesen ki nem küszöbölhető tűzifahiány lehető csökkentése céljából és a várható tűzifaszükségletek lehető akadálytalan kielégítésének biztosítása érdekében elkerülhetetlen tehát, hogy a tűzifaszükségletek a lehetőségig mérsékeltesse.

Ismerteti még a miniszter rendeletét az új iskolai évre vonatkozólag, végül egyházmegyei kinevezéseket közöli a körlevél.

Az első szóbeli tárgyalás a kir. ítélőtáblán.

A nagyvárad kir. ítélőtábla polgári tanácsa tegnap tartotta a polgári perrendtartás alapján az első szóbeli tárgyalást. Pontban 9 órakor lépett be a tanácssterembe dr Lábán Lajos táblai elnök az öt tagból álló tanács élén. Az ötös tanács tagjai voltak az elnökön kívül: Fekete József, Geleta Géza, Szegedy Lajos és Domokos Antal táblabírák és dr Urszinyi József járásbíró, jegyző. A tárgyalás megkezdése előtt dr Lábán Lajos táblai elnök a következő magas szárnyalású beszédet mondotta:

A nagyvárad kir. ítélőtábla I. polgári tanácsa, a polgári perrendtartás életbelépése óta először ma jut abba a helyzetbe, hogy törvényszéki perben mint felelkezési bíróság az új modern perrend szabályai szerint járhatson el.

Ebben az eljárásban mutatkozik leginkább és mindenképp az új törvény reformáló hatása; a törvényszéki perekben való eljárást és az ehhez tartozó jogorvoslati rendszert ugyanis az új perrendtartás gyökeresen és teljesen átalakította s itt ugyszólván egészen új világot teremtett akkor, amidőn gyökerestől ledöntötte az írásos köntösbe öltött justitia papirosvarát és annak helyébe a közvetlenség és szóbeliség erős szirtjére a valódi jog és igazság templomát emelte.

A mai nappal egy új, egy szebb korszak hajnalsugara hatolt ebbe a terembe, mely átfogja világítani a jogkeresés és a jogszolgáltatás minden terepét és reményt nyújt arra, hogy ezentul a jogot és igazságot gyorsabban és biztosabban megfogjuk találni, mint eddig.

Ez a nap tehát fontos és nevezetes nemcsak ránk bírakra, hanem a velünk együtt a joguralom érvényesítésére egyenrangúan hivatott ügyvédi karra és az egész jogkereső közönségre nézve is.

Nem akarom itt a legfontosabb részében mai nappal gyakorlatilag életbe lépő ennek az új eljárásnak óriás előnyeit s az ezzel életre hozott sokféle új intézmény üdvös voltát bővebben ismertetni, sőt e korszakot alkotó reformú általános méltatása és jellemzése sem áll most szándékomban, mert erre itt és most sem hely, sem idő nincsen. De mégis egy jellemző sajátosságára ennek az új rendtartásnak röviden rá kell mutatnom, mely a gyakorlat szempontjából felette üdvös és a bíró feladatát bizonyára lényegesen meg fogja könnyíteni és ez az, hogy az új rend szigorúan tiltja, sőt amennyire emberi erő teheti, lehetetlenné fogja tenni a perbeli hazudozást, a jogtalan zsákmányra törekvő rosszhiszemű tárgyalást, mely eddig nem ritkán a legegyszerűbb ügyet is bonyolulttá, nehezen megoldhatóvá tette; megszüntette pedig ezt a visszaélést azzal, hogy a per vezetését teljesen a bíró kezébe fektette s hogy a valótlán tények előadását vagy a valódi okiratok valódiságának rosszhiszemű tagadását szigorú büntetésekkel sújtó és ezzel a tárgyalási rendszert tisztességgessé, becsületessé teszi.

Tisztelt Uraim! Egy jó törvénykezési rendtartásra, mely a valódi anyagi igazság érvényesítésére, a joguralom megalapozására igazán alkalmas, kulturállamban mindenkor szükség volt és van; de még inkább elkerülhetetlen az nálunk most, a mikor egy hosszú diadalmas háború után dicsőséges béke felé nézünk, a mikor sokáig feldúlt üzleti forgalom, gazdasági és társadalmi élet lassan ismét a rendes kerékvágásba kezd jutni, a mikor a meratoriumot feloldó rendelet már hatályban van és ezzel az általános rekonstrukció ideje is már bekövetkezett.

Megelégedéssel tölt el minket és igazán örülünk annak, hogy egy erre teljesen al-

kalmas törvénykezési rendtartás nálunk már életbelépett, mely a most ránk szakadt nagy feladatok elvégzésére minden irányban képesé tesz.

Most csak az a feladat vár ránk, hogy ezt az új törvényt jól és helyesen, a törvényhozó céljának és intenciójának megfelelően minden esetben alkalmazzuk.

Szentül ígérem, hogy mi bírák erre minden tehetségünkkel és teljes erőnkkel törekedni fogunk és meg vagyunk győződve, hogy ebben a törekvésünkben az ügyvédi kar, különösen a táblánk területén működő kar, mely — mint tudom — mindenkor nemes hivatása és feladatának magaslatán állott, minket lelkesen támogatni fog és igyekezete csak az leendő, hogy minden szükségtelen bonyolítás és hiába való mesterkéltségek okoskodás elkerülésével a valódi igazság könnyen és gyorsan érvényre jusson.

Térjünk tehát munkára mi is ezzel a jellegével:

„Bátran előre!”

A beszéd végeztével a jelenlevők megéljenztek az elnököt s kezdetét vette a tárgyalás. Tárgyalásra csak két ügy volt kitűzve s a tárgyalás a késő déli órákig tartott.

Drágasági pótlékot kérnek a városi tisztviselők.

A város törvényhatósága tudvalevőleg a polgármesternek és azoknak a városi alkalmazottaknak, akik sem a fizetésjavításban, sem az államsegélyben nem részesültek 10 százalékos drágasági pótlékot szavazott meg.

A miniszter, bosszu várakozás után, jóváhagyta a megszavazott összeget, de nem mint drágasági pótlékot, hanem tekintettel a nehéz megélhetési viszonyokra és a mérhetlen drágaságra, mint segélyt.

A városi tanács jóvoltából a polgármester és a szegény városi alkalmazottak talán ma, vagy holnap megkapják ezt a segélyt, de mit csinálnak a város többi szegény tisztviselői, akik a felemelt fizetés mellett is a legnagyobb nélkülözésnek vannak kitéve, mert ez a fizetés normális körülmények között talán elég lenne a megélhetésre, de a mai rémes drágaság mellett valóban rájuk illik a mondás, hogy megélni kevés, de meghalni sok.

Már rámutattunk, hogy a városnak kötelessége gondoskodni tisztviselőinek a megélhetéséről. A városi tisztviselők, akik a mostani segélyben nem részesültek, kérvényt adtak be tegnap, amelyben vázolják senyaru helyzetüket s kérik a város törvényhatóságát, hogy segítsen rajtuk, mert ha valaha, most kétszeresen szükségük van a törvényhatóság segítő jóindulatára. Indokul felhozzák a mérhetlen drágaságot s közlelik a tét, amely elé a legnagyobb aggodalommal néznek.

Kérik a törvényhatóságot, hogy azoknak a városi tisztviselőknek, akik a mostani segélyben nem részesültek, drágasági pótlékot szavazzon meg és pedig a jobb javadalmazású tisztviselők részére fizetésük 10 százalékat, a kisebbeknek pedig fizetésük 15 százalékat.

Azt hisszük, hogy a törvényhatóság egyetlen tagja sem fog elzárkózni a nagyon is megszívlelendő kérelem elől, annál inkább, mert hisz mindeaki tudja, hogy ma milyennek a megélhetési viszonyok, amelyek a legjobban a súlyos fizetésükre utalt kistiszt-

viselőket sújtja. Nagyvárad város törvényhatóságához nem volna méltó, hogy tisztviselői és azok családjai nyomorogjanak.

Azzal a szokásos kijelentéssel nem lehet elútni a dolgot, hogy nincs rá fedezet, mert ez elsősorú szükség. Éhező és nyomorgó tisztikartól ne várjon buzgó és jó munkát a város. Amíg parádés fogatokra és sok más egyébre telik, kell, hogy a tisztviselők nyomorának enyhítésére is jusson.

Mária-lak.

Az az imponáló erő, amely a magyarságban a legnehezebb órákban oly nagyszerű összetartással, esodálatos erővel nyilvánult meg, csodákat tesz most is.

A harctéren hősek hőseiként küzdenek fiaink, az itthonlevők lelke nemes acéllá változott a háboru izzó kohójában. S míg a harcosok versengve küzdenek a dicsőség soha el nem muló palmájáért, az itthon levők, versengve hordják adományaikat a hazaszeretet oltárára. Így ujjítják meg áldozataikat, hogy letöröljék vele azt a tengeri könnyet, bánatot, mit a vérözönben az ellenség házánk kárpái falvainak feldulásával okozott.

Csak egy szó, egy felhívás volt erre szükséges, mely a szívekhez szólt s az aranyló kalász alföldi népe, a székelyberek lakói s az a nép, melynek homlokára a Kárpátok vérontozta ormai fonnak ragyogó glóriát, megindult a szeretet oltárához, hogy lerója nemes szíve adóját. S mire a háborúnak vége lesz, állani fognak a romokból elővarázsolt feldult falvak újra, felépíti őket a magyar hazafiság, áldozatkészség, fajszeretet.

Ez az áldozatkészség, ez a szeretet hatalmas erővel nyilatkozik meg Nagyváradon is. Nagyváradfalvát fel akarjuk építeni és Nagyváradfalva állani is fog.

S ekkor egy gyöngéd leány lélekben, mint már előbb másokban is — megfogamzott az eszme: Építsenek a Máriák Nagyváradfalván egy Mária-lakot. Egy házat, mely olyan lesz mint a többi, de mert a Máriák áldozatkészsége lesz hivatva a felépítésre szükséges összeget összeadni, legyen a neve „Mária-lak“.

Az eszme kipattant és hódított. Bihary Sándor és Perényi Kálmán színművészek önként vállalkoztak arra, hogy tőlük telhetőleg elősegítik a szép akció sikerét és Mária-lak javára, cigány zene kísérettel énekelni fognak.

Tegnap délután 6 órától kezdve sorrajárták a Bémer-téri és a Fekete-Sas kávéházakat, majd az esti korzón a Royal előtt énekeltek az ott összeverődött hatalmas tömegnek. S mikor az énekszámuknak vége volt, halomszámra hullottak az adományok Uray Blanka és Vigh Mancsi, a Szigligeti-színház e két bájos énekesnője tányérába. S amint a pénz megolvasásánál kiderült 376 korona 96 fillért gyűjtöttek össze két óra alatt a Mária-lak javára.

De ezzel még nem értek véget az adakozások. Naponta érkeznek az adományok Polgár Mariskához, a Nagyváradhoz és szerkesztőségünkbe, mely gyűjtések eredményéről jelenleg még nem tudunk áttekintést nyújtani.

Az azonban már is bizonyos, hogy jó-

val nagyobb összeg gyűl össze, mint amennyi egy lakóház felépítésére szükséges. De bármennyi pénz is gyűjön, talán még mindig kevés lesz, hogy azt a sok könnyet letöröljék vele, ami a feldult falvak úszkaira és romjaira hullott. Bár ne így lenne.

A tegnapi nap folyamán Mária-lak javára szerkesztőségünk útján adakoztak: Barza Józsefné 5 K, Horváthné Barza Mariska 5 K. Rendeltetési helyére juttatjuk.

Az élelmiszerek hatósági árai a nagyváradai piacon.

Áremelés az egész vonalon.

Nagyvárad város tanácsának az 1914. augusztus hó 5-én kelt 5600 B. M. számú körrendeleten alapuló határozatához képest és az ezzel nyert felhatalmazás folytán az élelmiszereknek a város területén az 1915. szeptember 17, 18 és 19-én követelhető árait az alábbiakban közlöm:

Tojás és tejtermékek: 1 darab tojás 12 fillér, 1 liter tej 32-34 fill, 1 liter tejfel 1 korona 40 fillér, 1 kiló vaj 5 korona 60 fillér, 1 kiló tehéntúró 1 korona 20 fillér, 1 kiló juhtúró 2 korona 60 fillér.

Zsir és szalonna: 1 kiló sertés zsír 5 korona 50 fillér, 1 kiló zsirszalonna 5 kor. 30 fillér, 1 kiló hárj 5 korona 50 fillér. 1 kg. füstölt szalonna 5 kor. 50 fill.

Husfélék: 1 kiló marhahús 4 korona 80 fillér, 1 kiló borjúhús hátulja 5 korona, 1 kiló borjúhús eleje 4 korona 60 fillér, 1 kiló sertéshús 4 kor. 90 f. 1 kiló növendék hús 4 kor. 60 fill.

Baromfi (élő): 1 pár csirke (rántani való) 3 korona, 1 pár csirke (sütni való) 4-5 kor., 1 pár ruca (hizott idei) 10 korona, 1 pár ruca (sovány idei) 8 korona, 1 pár liba (hizott idei) kilogrammonként 3 korona, 1 pár liba (sovány idei) 10 korona.

Zöldségek: 1 darab karalábé 6-10 fill., 1 cs. sárga répa 8-16 fill., 1 cs. petrezselyem 8-16 fill., 1 kiló zöld bab 24 fill., 1 kiló burgonya 16-18 fill., 1 drb tök (főzni való) 10-20 fill., 1 kiló vöröshagyma 52 fill., 1 kiló foghagyma 1 kor., 1 kiló paradicsom 20 fill., 1 drb fejeskáposzta 16-30 fillér. 1 eső csemege tengeri 6 fill. 1 drb kelkáposzta 12-20 fill.

Kenyér: 1 kiló fehér kenyér 64 fillér, 1 kiló barna kenyér 44 fillér, 1 drb. vizes zsemlye (5 dekás) 4 fillér.

A felsorolt élelmiszerek árának ennél magasabban való megszabása az 5600/1914. B. M. számú rendelet 1. §-ába ütköző kihágási eselekménynek fog tekintetni s feljelentés esetén a rendelkezés megszegője ellen a kihágási eljárás meg fog indítani.

Az említett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait szeptember 17, 18 és 19-én az előbb megállapított áránál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi szept. 16-án.

Lukács Ödön s. k.
[polgármester helyettes.

..HIREK..

*** A braganzai herceg kitüntése.** A hivatalos lap közli, hogy a király Dom Miguel braganzai hercegnek, a 7-ik huszárezred ezredesének, a G. maltai vonat parancsnokának a háboruban kitűnő és önfeláldozó szolgálataért a „Sigaum laudist“ adományozta. Ugyancsak itt említjük meg, hogy ns. Gaspárdy Béla az I. huszárezredben a 7-ik hadtestparancsnokságnál szintén a legfelsőbb elismerésben részesült.

*** Az Ottokár-hadiárvház érdekében.** Tegnap közöltük Szilágyi Dózsa premontréi r. tanár lelkés felhívását az Ottokár-hadiárvház érdekében. Ennek a nemes mozgalomnak nagy súlyt adott a Szilágyi Dózsa felhívása és még ékeesebben szóló példája, ki minden vagyonát: 2000 koronát adott erre a célra. Az ő 2000 koronája sokkal több mint a gazdagok tízezrei. Tegnap sokan ünnepelték Szilágyi Dózsa tette fennkölt jellemét igazoló nemes tette alkalmából. Ünnepelték öt rendtársai és nagy övációban részesítették tanítványai, kik válosággal elkapták az Ottokár-hadiárvház gyűjtőit, s nagy számmal vállalkoztak a gyűjtés megindítására. A gyűjtésnek máris szép eredménye van; adakoztak a következők:

Kertész Miksa 10, Ernai Gilbert 20, dr. Lacsny Ines egy 1000 koronás hadikötvény, dr. Szópek Loránd 10, N. N. 5, Nagyvárad Hitelbank 10, dr. Rabovszky Péter 20 korona.

Az adományokat Szilágyi Dózsa premontréi r. tanár gyűjti, de szerkesztőségünk is szívesen közvetíti az adományokat.

*** Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Kováts József díjnokot és Strausz István nagyváradai lakosokat ideiglenes minőségű pénzügyi számgyakorokká a nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőseghz kinevezte.

*** Rendnek kell lenni.** A város házán az illetékes szakkörök úgy látszik mostanában tulságosan el vannak foglalva. Annaira el vannak foglalva, hogy a részükre határozottan előirt köteleességeket sem teljesítik. Ebből a nagymérvű elfoglaltságból aztán a polgárságra kiszámíthatatlan károk származnak. Példának okáért ott van az aszfaltozás ügye. Naponként kapunk panaszokat az aszfalt miatt. Ott van Ritoók Zsigmond-utca. Az aszfaltozás óta a házak mintha kiemelkedtek, vagy az uteavonaltól behúzódta volna, vagy az aszfalt súlyedte volna le. Sok helyen araszos távolság van az aszfaltjárda és az épület vakolása között. Más helyen meg az aszfalt süppedékes, a víz oda gyűl. Egyes helyeken szépen zöldül a fal töve. Így leírva jelentéktelen dolognak látszik ez a kis aszfalthiány, azonban tessék oda kimenni és megnézni bent is a lakásokat. Az aszfalton összegyűlemlő víz a falat átnedvesíti, a vakolatot lehámlasztja és orvul rátor a lakók egészségére. Az a ház pedig mindenkor van olyan értékű polgároknak, mint az illetékes szakkörök más elfoglaltsága, a polgárság életbiztonsága pedig talán megfizethetlen. És ennek dacára nem történik semmiféle intézkedés. Dacára annak, hogy már egyes háztulajdonosok kérések az aszfalt kijávitását, a mérnöki hivatal írásba is ígérte a javítás végrehajtását.

azonban eddig nem fogantatotta senki. Nem csoda, hiszen nagyon el vannak fogalva, pedig „rendnek kell lenni.” Értesülésünk szerint feljelentés készül a mulasztást terhelő ellen, ha a szükséges munkálatokat rövidesen nem teljesítik.

*** A polgármester szabadságon**
Rimler Károly polgármester megkezdte szabadságát. Három heti tartózkodásra a Semmeringre utazik.

*** Nagyszalonta gabonát vásárol.** Nagyszalonta község képviselőtestülete elhatározta, hogy a múlt évi rendszertől eltérően az idén a község elüljárása útján gondoskodik a lakosság gabonaszükségletére. A község évi szükséglete mintegy 6000 métermázsza gabonát tesz ki. Ezt a mennyiséget az elüljáróság felveendő kölcsönből fogja fedezni. A határozatot tegnap küldte be jóváhagyás végett az alispánhoz.

*** Szabadságot adják a katonáknak az őszi munkálatokra is.** A honvédelmi miniszter tegnap rendelkezéssel értesítette az alispánt a legújabb katonai szabadságadásokra vonatkozólag. E szerint az idén még egyszer szabadságra bocsátanak minden katonát, aki nélkülözhető. Az őszi vetésre, kukoricatorésre, szüretre, burgonya szedésre minden nélkülözhető katonát és pedig két heti tartamra. A szabadságot minden katonát kihallgatáson kérheti. A szabadságidőt a legnagyobb szorgalommal kell eltölteni. Ha valamelyik katonát koreszmázással, vagy tétlenséggel akarja kihuzni, attól a csendőrség is megvonhatja a szabadságidőt az ilyen katonát tartozik nyomban bevonulni csapattestéhez.

*** Halálozás.** Székely Lajos várad-ujvárosi kántor-tanítót, a nagyvárad-i kath. népszövetség kedvelt és agilis titkárát, mélységes gyász érte, édesanyja: özv. Székely Lajosné született Magyar Terézia, hosszas szenvedés után, élete 57. évében, szerető fiának karjai között kiszenvedett. Az elhunyt derék nő fia és két kis unokája, valamint a rokonság gyászolja. — Temetése szombaton, szeptember 18-án délelőtt fél 9 órakor lesz a Körös utca 6. sz. háztól. A családi gyászjelentés a következő:

Fájdalomtól megtört szívvel, de az Isten akaratján való teljes megnyugvással s a feláldozással vetett erős hittel és bizalommal tudatjuk, hogy a jó édesanya, anyós, nagyanya és nászasszony özv. Székely Lajosné született Magyar Terézia élete 57 ik, özvegy-ségének 26 ik évében, 8 hónapi hosszas és kínos betegség s a halotti szentségek ájtatos felvétele után folyó hó 16-án reggel 7 órakor visszaadta nemes lelkét teremtőjének. — Földi maradványait folyó hó 18-án d. e. fél 9 órakor fogjuk a Körös utca 6. sz. gyász-háznál beszentalatni s a Szent László templomban megtartandó gyászistentisztelet után a Ruikovszky temetőben levő családi sírhelyen az enyészetnek átadni. Nagyvárad, 1915 szeptember 16. Feltámadunk s szeretetben ismét egyesülünk. Fodor Ferenc és neje Szabó Mária nész, Székely Lajos fia, Fodor Terézia menyje, Székely Lajoska és Székely Pistuka unokái.

*** Rend van a szőlőkben.** Tegnap számunkban felhívtuk a hatóság figyelmét arra, hogy a katonák sok kárt okoznak a helybeli szőlőkben; egyszerűen betörnek s nemesek a szőlőt és más gyümölcsöt fogyasztják, hanem más károkat is okoznak. Mint értesültünk, a helybíró, éppen a tömeges panaszra tekintettel, már átírt a polgármesterhez és a katonai parancsnoksághoz és a megkeresésnek az utóbbi helyen már van is

fogantatja, amennyiben a katonai állomásparancsnokság szigorúan intézkedett a garázdaságok megszüntetése iránt s most már járőrök cirkálnak a hegyi utakon.

*** Tánciskola megnyitása.** Alöldy László okl. tanítót, a Szigligeti-színház kiváló ballet-mestere, tánciskolát nyit Nagyváradon. A jeles tánc-tanító az összes divatos táncokat felvette oktatása körébe, amellyel nagy súlyt helyez arra, hogy növendékei a helyes testtartás szabályaival is megismerkedjenek. Külön csoportokban nyerne a növendékek oktatást koruk szerinti. A részletes tájékoztató a következő:

Tisztelettel értesítem az érdeklődőket, miszerint Nagyváradon, a Sas-passaga termében, I. emelet, (feljárt Dajkovicz fényirda lépcsőháza) tánc-tanítási tanfolyamot nyitok. A tanfolyam folyó évi szeptember hó 19-én, vasárnap délután 5 órakor veszi kezdetét. Beiratkozásokat elfogadok máától kezdve minden nap délelőtt 9-12-ig és délután 3-7-ig a fent jelzett tanteremben. Ugyanott minden felvilágosítással a közönség rendelkezésére állok. Nagyvárad, 1915 szeptember hó. Nagybecsü pártfogását kéri Alöldy László, okl. tanítót.

*** Elhunyt állatorvos.** Szkurka Andor nyugalmazott m. kir. állatorvos 68 éves korában folyó hó 13-án rövid betegeskedés után Berettyóújfaluban elhunyt. — Temetése 14-én délelőtt ment végbe a róm. kath. egyház szertartása szerint. Az elhunytat neje, gyermekei és rokonsága gyászolja.

*** Sok a zsebtolvaj — gondatlan a közönség.** Az utóbbi időben egyre jobban elszaporodnak a zsebtolvajok, legalább is a rendőrséghez érkező tömeges panaszok erről tesznek tanubizonyságot. Különösen a piacon és a vasuti állomásnál működnek teljes fesztelenséggel. Azonban emiatt a rendőrséget nem lehet kárhoztatnunk, egyedül a közönség gondatlanságában rejlik a zsebtolvaj bandák növekvő garázdálkodása. — Ugyanis minden panasz úgy beszél, hogy a kabátom külső zsebéből, vagy a kötényem zsebéből lopták ki a pénztárcát, illetve a pénzt. Ilyen nagyfokú gondatlanság mellett nem is lehet csodálkoznunk, hogy a zsebtolvajok egyre vakmerőbb módokra üzik operációikat. Olyan időket élünk, hogy a pénz senkire nézve sem „Csáky szalmája”, hanem bizony megnézi, hogy hova teszi a garast (ha ugyan manapság lehet valamit venni), felesleges tehát bővebben figyelmeztetnünk a közönséget, hogy óvatos legyen a vásárlásánál, különösen a piacon, ahol az egyes kofák körül valóságos bucsujárás folyik, mert máskülönben nem lehet végét venni ennek a türhettelen állapotnak.

*** Adakozás.** A városi tüdőbeteg rendelő intézet (Dispensaire) céljára újabb Zsigmondovits Géza gyógyszerész 50 koronát adományozott. A jószívű adakozásért hálás köszönetét nyilatítja a Dispensaire intézet nevében dr. Grósz Menyhért főorvos.

*** Kimustrált lovakat kérnek a gazdák.** Sok bajuk van különösen a gazdáknak a miatt, hogy a lovakat a hadsereg részére szedték össze s most nincs elég állat a földiek megmunkálásához, a termény behordásához. A várad-velencei mezőbirtokosság kérvényt adott be, hogy a város járjon közbe a katonai parancsnokságnál az iránt, hogy legalább 50 darab kimustrált katonai részükre kiadassák. Mivel a birtokukban volt lovakat elvitték hadieszloka,

nemesek keresetüktől vannak megfosztva, hanem a gazdasági munkát sem végezhetik.

*** Köszönetnyilvánítás.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Édesanyám elhunyt alkalmából részünkre jutott szives adományokért ezután nyilvánítom hálás köszönetemet. Brám Mariska.

*** Tüzifa a honvédség részére.** A szegedi honvéd kerület hadbiztossága versenyfegyverialást hirdét a kerületéhez tartozó állomásokon elhelyezett honvéd csapatok, intézetek stb részére f. évi október hó 1-től december 31-ig szükséges, mintegy 11540 m³ és külön a Nagyváradon elhelyezett honvéd csapatok részére 1916 január hó 1-től 1916 március hó 31-ig szükséges, mintegy 2100 m³ kemény tüzifa szállítására. Az ajánlatok folyó hó 21-éig nyújtandók be a szegedi honvéd kerület hadbiztosságához címezve, illetve oly időben adandók postára, hogy ezen határidőre kézbesíthetők legyenek. Az eredeti hirdetmény részlet feltételei, valamint a szállítási feltételek a honvéd állomás parancsnokságnál (Füchsl palota) betekintheők. Obrincsák, ezredes, állomás parancsnok.

*** Tolvaj katoná.** Tegnap egy mezőkövesdi asszonyt, aki különféle díszes, saját-hímzésű kézimunkákat árusított a Zöldfalu utcán megszólított egy 70-es katonát, s elkezdett alkudnia hímzésekre. Egy darabig alkudozott, nézegette a kézi munkákat, majd egyszerre a kezében levő három darab mintegy 15 koronát érő áruval futásnak eredt. Megindult a hajszá a katonát után, s csak a Liliom utcában sikerült elfogni Kazay Kálmán honvédhadnagyának, akinek éppen arra felé vezetett az útja. Kazay hadnagy azonnal telefonált a honvédkészültségnak, mely bekísérte a várba a tolvaj katonát. Ekkor már csak két hímzést találtak meg nála, úgy látszik, hogy a harmadikat futás közben eldobta.

*** Kökögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ara K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13-02.

*** Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó szolgálatot teszen kenyér, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpör, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kiesinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Söshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Tálra teavásár megkezdődött. Kapható valódi leungyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sösborsesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefon sz. 635.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 320. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szöke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Hír különlegességek.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás**, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

x **Kiadó lakások**. Ósi-tér 14. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó**. Üzletek, raktárak, műhelyek olcsó bér mellett hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó lakások**. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingyen eladás**. Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-ayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti Irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbé adó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Három liter Családi rumot** készíthet bárki pár perc alatt a Farkas féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Pénteken : Zsuzsi kisasszony.
Szombaton : Lili. (Sz. Zsigmond Anna fellepte)

Vasárnap délután : Van-e babája?
Vasárnap este ; A kávéházi Konrád. (Bemutató előadás.)

Bent az erdőben,

Garvay Andor nagyhatású drámája tegnap esütörtökön este ismét a drámai személyzet legkiválóbb erőinek adott alkalmat arra, hogy a közönségnek a drámai társulat értéke felől újabb bizonyosságot szolgáltatassanak. Részben új szereposztással frissítették fel a darabot, mely hatásos jeleneteivel, erőteljes dialogjával és markáns lélektani motivumaival az igazi drámai tehetségnek kitűnő alkalmat ad az érvényesülésre. E. Kovács Mariska Floreáját kell

mindenek előtt kiemelni. Valódi őserőt tudott szerepének jellemvonásaiból színre vinni. Az egyszerű őssasszonyt játszotta, a kinek a párja a mindeze ezen a világon, a ki az uráért képes önmagát, szerelmét is feláldozni, de aki ölni tud, ha az embernek szomorúságot okoznak. A darabnak ez az alapmotívuma Florea jellemében domborodik ki, ezért a sikert már E. Kovács Mariska biztosította ennek a szerepnek igazán mélységesen realiztikus, művészi megát-szásásával. Épp ilyen díszlettel kell kiemelni Fodor Ella Racheljét. A hiszterikus, romlott lelkű asszony minden raffiniációját tökéletes művészettel találta el s méltó remek ellenképet adott E. Kovács Mariska Floreájához. Ujra bebizonyult, hogy Fodor Ellában a társulat igen intelligens, határozott tehetséget nyert meg, aki képes az asszonyi lélek bonyodalmaival éles szemmel meglátni és pompásan kidolgozva színre vinni.

Tóth Elek kitűnő Taries Ámosát már ismerjük a darab régebbi előadásaiból. Most az új női szereplők tökéletes alakításai mellett Tóth Tariesa még jobban érvényesült. A lassan urrá levő szenvedély minden fokozódó viharzását mestersen tudta fosteni. Tóth Elek kipróbált művészete nélkül jó drámai előadást szinte el sem tudunk már képzelni. Negyedikül Varsa Gyula igen jó Werner Félixre sorakozott a szereplők mellé. Kár, hogy a közönség egyrésze a komoly dráma színvonalán alul állott (a szó szoros értelmében állott, a karzati állóhelyen tudniillik) s a leghatásosabb jeleneteket éretlen zajongással és derülésekkel próbálta lefokozni. Nem sikerült, az éretlen mulatókat hamar lepiszegették. A felvonások végén az összes szereplőket többször hívták a lámpák elé.

A színház vasárnapi előadásai.

A vidámságnak szenteli a színház ennek a hétnak a vasárnapját, amelyen úgy délután, mint este a vigjáték ensemble fogja a publikumot szórakoztatni.

Vasárnap délután a nagy tetszéssel fogadott Van-e babája? kerül színre, este pedig nagyszabású bemutatónak lesz, Guthi Soma Kávéházi Konrádjára kerül színre.

A kacagtató ötletekkel és mulatságos jelenetekkel teli bohózat meséje a következő:

Egy budai kávéház kerthelyiségében Maxi, a bohém pincér, a neki kellemetlenkedő törzsvendégeket állandóan ugratja. Megjelenik Szép Bálint, konzorcionális bonvivant-színész, akinek a kávéházban légyottja van Kávéházi Konrád feleségével, aki azonban csak akkor akarja őt meghallgatni, ha bebizonyítja, hogy a férje Kávéházi Konrád, a tilosba jár. Megérkezik Konrád a főnök, Kuvik a rémhírterjesztő, Jóreményi, az optimista, Pukkendorf és Blitz a cinikus. Megtárgyalják a háborus helyzetet és mindenféle tanáccsal akarnak szolgálni a hadvezetőségnek. Mialatt a fontos dolgot megbeszélnek, feleségeik kellemesen szórakoznak a kávéház egy másik helyiségében udvarlóiikkal.

Maxi, hogy a rémhírterjesztő bandát megjessze, összebeszél több barátjával és a hősködő Konrádot, kíséretével együtt, tréfából — barátai segítségével — besoroztatja. maga őrmesternek öltözik és a kávéházba hozza az egész társaságot gyakorlatolni. Konrád épp akkor toppan be, amikor feleségét a színész ölelgeti. Nagy féltékenységi jelenetet rögtönöz, de Katia kimagyarázza a dolgot és szent lesz a béke. Bálint, hogy bebizonyítsa Katia előtt

Konrád hűtlenségét női ruhába öltözik és szerelmeskedni kezd a hőssel, aki bele is esik a csapdába.

Katica és a többi feleség a napnál is fényesebben bizonyítja, hogy látszólagos hűtlenségük nem volt egyéb, mint ártatlan flirt és amikor a férfiak is átengedik a hadvezetést és a tanácsadást náluk hivatottabbnak, minden baj elsimul és a házasfelek megbékülve, boldogan mennek haza.

Kedves, fülbemászóan eredeti partitúra, amely meghaladja az operette nivót, teszi még kedvesebbé ezt a darabot, amelynek előadása fényesnek ígérkezik.

A darabban Bihari Sándor megkapóan kedves, eredeti katonai dalokat énekel.

A közzenéről. Valamiről meg kell emlékeznünk, a miről eddig e rovatban sohasem írtunk: a felvonások közti közzenéről. Mióta a honvédszenekar játszik a színházban, a kitűnő katonai karmester, Scharf Károly a közzenét, ezt az eddig elhanyagolt hamupipókékat is észrevette. Eddig a közzene egy két keringő, operettegyveleg vagy más könnyebb fajta zeneszám volt, a mit alkalom adtán a zenekar egyik-másik ügyesebb tagja is eldirigált, a közönség pedig hallgatott is, nem is. Scharf Károly a közzenét rendszeresen személyesen dirigálja s a felvonások közt valóságos hangversenyszámokat adtat elő. — Így tegnap az első felvonásközben Zichy Géza Némójából, a másodikban a Bajazzókól hallottunk pompás részleteket. Ezeknek a felvonásközi hangversenyeknek nagy zenei nevelő hatásuk lesz s a színház színvonalát is emelik, a miért is Scharf Károlyt legteljesebb elismerés illeti. Kivánatos volna azonban az előadandó zeneszámokat — bár szokatlan — a színlapon is jelezni, hogy a közönség figyelmére előre felhívassék s a zenei ismeretterjesztés célja még jobban eléressék. Elvégre művészi értékekről van szó, azokat pedig érdemes hangosabban is hirdetni.

Tompa Béla első fellépte. Hosszu idő után ma, pénteken lép fel újból először a Szépligeti színház színpadán Tompa Béla, a színházi közönség kedvence. Tompa Béla pénteken este Falsettit játsza a Zsuzsi kisasszonyban. Mint az előrelátható volt, az előadást zsufolt ház fogja végignézni.

IRODALOM

A Népinevelési Közlöny szeptember 15. iki száma is igen változatos, érdekes tartalommal jelent meg. Elsőnek Várady István tanító akciójáról ír Iskolafalva érdekében. — Több érdekes cikket közöl továbbá a hadba-vonult biharmegyei tanítókról, az elesett tanítók emlékének megörökítéséről stb. azonkívül több aktuális apróságot közöl. Szerkeszti Bodnár János. Előfizetési ára egész évre 4 korona, papoknak, iskoláknak és tanítóknak 2 korona. A Biharmegyei Népinevelési Egyesület tagjai a tagsági díj fejében (egy évre 4 K. 50 f) ingyen kapják. Előfizetési és tagsági díjakat Számborovszky Rezsőhöz a B. N. E. pénztárosához (Szent János-utca 78. szám alá) kell küldeni.

Legujabb táviratok.

Ujabb behívások Bécsben

Budapest, szeptember 16. (Saját tud.) Az eddig szolgált 38 és 42 évesek, továbbá az 1891., 1895. és 1896. évfolyambeli egyének befognak hivatalni szolgálatra, ha az elrendelt újabb szemlén alkalmasnak találtnak. Az új szemle október 15-től november 6-ig lesz megtartva. — A bevonulás november közepén történik meg.

Szerbia készülődik a bulgár határon.

Szofia, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) A szerb vezérkar Szultánepénél 2 gyalogezredet és 2 tüzérezredet koncentrált Bulgária határa felé, egyben pedig minden határőrséget megerősítettek.

A német seregek előfutárja.

Konstantin ápoly, szept. 16. (Saját tud.) Konstantinápolyban időzött János Albert meklenburgi herceg előtt Enver basa a következő szavakkal indította el a török csapatokat:

— A herceg jelenléte nagy német hadsereg előfutárja.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős.
Dr. PAPP KÁROLY.

Másolat:

M. kir. földművelésügyi miniszter 91300—1915. XII. 2. sz. A m. kir. földművelésügyi miniszternek 1915. évi 91300 számú rendelete a gabona és liszt szállítására szánt textilose zsákoknak ismertető jelzéssel való kötelező ellátása tárgyában. Az 1895. XLVI. t. c. 1. §-ának 2. bekezdésében nyert felhatalmazom a m. kir. belügyi és kereskedelemügyi miniszter urakkal egyetértőleg a következőket rendeltem 1. §. A papírfonalból előállított, textilose és féle anyagokat is tartalmazó zsákok (u. n. textilose — vagy textilit-zsákok, melyek méreteik és minőségüknek fogva gabona és liszt szállítására alkalmasak, vagy ily anyagok szállítására vannak szánva, a forgalomba hozatal előtt legalább 6 cm széles a zsák középvonalában mindkét oldalán hosszban futó vörös színű, vízzel le nem mosható sávval látandók el s erre a sávra a zsák mindkét oldalán legalább 5 cm. magas vízzel le nem mosható, fekete betűkkel a következő felírást kell alkalmazni: „Nedvességtől óvandó”. 2. §. Az, aki 1. §-ban említett zsákokat az ott elrendelt megfelelések nélkül eladás használatra köleszönsz útján, avagy bármi más módon forgalomba hoz, ugyasintén az, ki ily zsákokat az előírt jelzés nélkül használ fel lisztnek és gabonának elszállítására való csomagolásnál, az 1895. XLVI. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott 1896. évi 38286. sz. F. M. rendelet 19. §-ának 2. bekezdése értelmében az 1895. XLVI. t. c. 4. §-ának megfelelően büntetendő. 3. §. Annak a kérdésnek az elbírálásánál, vajjon oly zsákokról van-e szó, amelyekre a jelen rendelet 1. §-ában előírt megjelölések kötelezők, kétség esetén a m. kir. ipari kísérleti és anyagvizsgáló intézetnek (Budafok) véleményét kell meghallgatni. — A megvizsgáló zsákokat erre a rendeletre való hivatkozással oda kell küldeni. 4. §. Ez a rendelet 1915. szept. hó 1-én lép hatályba. Budapest, 1915. augusztus 17. A miniszter helyet: Olvashatlan aláírás, államtitkár. Hivatalos másolat hitelül: Nagyvárad, 1915. augusztus 31. Súlyom Gyula tb. irodaigazgató. (ph.)

Hivatalos másolat hitelül:

Nagyvárad, 1915. szeptember 14.

Darabant,
irodafejező.

15471—1915. szám.

Hirdetmény.

Az 1916. évre érvényes legtöbb állami adót fizetők névjegyzékének összeállítása illetve kiigazítása céljából a városi adóhivatal által adó-nemenként összeállított kimutatás az 1836. évi XXI. t. c. 25. §-a értelmében f. év szeptember hó 10-től bezárólag 18-ig terjedő 8 napi közszemlére a polgármesteri hivatalban kitétetik.

Erről az érdekelteket oly felhívással értesítem, hogy a névjegyzék elleni felszólamlásaikat a fentebb kitétetett határidő alatt szóval vagy írásban megtehetik.

Figyelmeztetem azokat az érdekelteket, kik a fentebb hivatolt törvény 26. §-ában foglalt kedvezményt (egyes állami adókat kétszeres számításba vételét) igénybe venni óhajtják, hogy az 1886. évi XXI. t. c. 27. §-a értelmében az igazoló választmány ülésének (1915. évi szeptember 25-én) tartama alatt szóval vagy írásban kérelmezzék és jogosultságukat igazolják, mert ellenkező esetben az adó kétszeres számításba vételének kedvezményétől esznek.

Nagyvárad, 1915. szeptember 4.

Rimler Károly,

polgármester.

Hirdetmény!

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 12600—1915. Eln. sz. rendelete alapján közlöm, hogy tekintettel a mezőgazdasági munkákat késleltető nyári esőzésekre, valamint az ország egyes vidékein fennálló különleges éghajlati és gazdasági viszonyokra, a cs. és kir. hadügy — és a magyar kir. földművelésügyi miniszter urakkal létrejött megállapodás alapján a már szabadságolt hadköteles és hadszolgálatosak címén — igénybe vett mezőgazdasági gépezetek és fűtők szabadsága a következőképpen hosszabbított meg:

1. A cséplőgépezetek és fűtők szabadsága: Biharvármegye és Nagyvárad város területén 1915. évi szeptember hó 30-ig.

2. A gőz és motor ekegépezetek szabadsága pedig az ország területén 1915. évi november hó 30-ig.

3. Az 1. és 2. pont alatt hivatalból engedélyezett szabadsághosszabbítások kedvezménye azokat a gépezeteket és fűtőket is megilleti, akik a jelen rendelet kibocsátása előtt, az itt megállapított határidőnél rövidebb időre felmentettek.

4. A szabadság meghosszabbítása hivatalból engedélyezett. Eanélkül a szabadság meghosszabbítás iránti kérvények benyújtása elmulasztandó.

5. Azon vármegye, illetőleg város területéről, melyen a szabadság szeptember hó 30-áig tart, valamelyik más oly vármegye, illetőleg város területére való eltávozás amelyn a szabadság tartama október hó 15-éig tart, nem eredményezheti a szabadság meghosszabbítását. Ily célból más vármegye területére eltávozni nem szabad.

6. A jelen rendeletek azokra a cséplőgépezetekre és fűtőkre, valamint gőz és motor ekegépezetekre is vonatkozik, akiknek a népfelkeltési fegyveres szolgálatra való bevonulása 1915. évi 8500 és 10500/elnöki szám alatt kibocsátott rendeletek értelmében július hó 15-éről, illetőleg augusztus 16-áról szeptember 15-ére már elhalasztott.

Felhívom ennél fogva az érdekelteket gépezeteket és fűtőket, hogy a birtokukban levő szabadságolási, illetőleg népfelkelő igazolási lapot, az engedélyezett határidő meghosszabbításának rá vezetése céljából hozzám (Városháza II. em. 31. sz. szoba) haladéktalanul mutassák be.

Nagyvárad, 1915. szeptember hó 14.

Eleméry Ferenc,

katonai tanácsnok.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi Miniszter ur 9000—915. eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó nagyváradai és idegen illetőségű: 1865 évtől 1872. évig bezárólag terjedő időközben született népfelkeltésre kötelezettek bemutatató szemléje Nagyváradon a Lázár Vilmos-utca 3. sz. a. sorozó helyiségben (volt esendőriskola) 1915. évi szeptember hó 27-ig napjától október hó 6-ik napjáig terjedő időközben fog megtartatni a következő sorrendben:

1915. évi szeptember hó 27-én (Hétfőn) a nagyváradai illetőségű 1872. évi születésűek és az 1871. évi születésűek közül az A. kezdőbetűtől S.-ig bezárólag.

1915. évi szeptember 28-án (Kedden) a nagyváradai illetőségű 1871. évi születésűek Sz-tól Z-ig az 1870. évi születésűek és az 1869. évi születésűek közül. A tól I-ig.

1915. évi szeptember hó 29-én (Szerdán) a nagyváradai illetőségű 1869. évi születésűek K-tól Z-ig és az 1868. évi születésűek.

1915. szeptember 30-án (Csütörtökön) a nagyváradai illetőségű 1867. évi születésűek és az 1866. évi születésűek közül az A-tól K-ig bezárólag;

1915. évi október 1-én (Pénteken) a nagyváradai illetőségű 1866. évi születésűek L-től 7-ig és az 1865. évi születésűek.

1915. évi október 2-án (Szombaton) az idegen illetőségű 1872., 1871. évi születésűek és az 1870. évi születésűek A-tól C-ig;

1915. évi október 4-én (Hétfőn) az idegen illetőségű 1870. évi születésűek H-től Z-ig és az 1869. évi születésűek;

1915. évi október 5-én (Kedden) az idegen illetőségű 1868. és 1867. évi születésűek;

1915. évi október hó 6-án (Szerdán) az idegen illetőségű 1866. és 1865. évi születésűek, továbbá az eddigi népfelkelő bemutatató szemlééről bármi okból elmaradtak.

Felhívom ennél fogva az 1865—1872. évi születésű népfelkeltésre kötelezettek, hogy a mindenkor reggel 8 órakor kezdődő bemutatató szemlén, tisztán és rendes tiszta öltözetben annál is inkább jelenjenek meg, mert a meg nem jelenők karhatalommal vezetnek elő, s azonfelül az 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében katonai büntető eljárás útján egy hónaptól két évig terjedhető büntőnnel fognak büntettetni.

Azon körülményt, hogy az illető egyén a honvédségben, hadseregben milyen rangot viselt, a birtokában levő tiszti kinevezési okmányokkal, végelbocsátó levéllel esetleg népfelkeltési igazolványi könyvvel stb. a szemle alkalmával igazolni tartozik.

Az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére vonatkozó igényt a népfelkelő bemutatató szemlén kell érvényesíteni. — Az igényt a szemlebizottság elé állás alkalmával élő szóval kell bejelenteni, s egyúttal a tudományos képzettséget igazoló tanulmányi bizonyítványt is fel kell mutatni.

A karpaszomány viselésére igénnyel bír minden népfelkelő bemutatató szemlén fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált 1865—1872. évi születésű népfelkeltésre kötelezett egyén tekintet nélkül arra, hogy annak idején állott-e már, és ha igen, mennyi ideig és mily minőségben katonai szolgálatban — aki igazolni tudja, hogy az egyévi önkéntességre jogosító tudományos képzettségnek birtokában van.

A megkívánt tudományos képzettséget bírja az, aki akár 1912. évi XXX. t. c. végrehajtási utasításában felsorolt, akár pedig a régi véderőtörvények hatálya alatt jogosultságot nyújtott tanintézetek valamelyikét elvégezte, bármikor is szerevén meg a vonatkozó tanulmányi bizonyítványt.

Nagyvárad, 1915. szeptember hó 6.

Eleméry Ferenc,
katonai tanácsnok.

Nagyvárad fióküzletek: Kossuth-utca 5. Gyárépület. Rákóczi-ut 2. Bazárépület. Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióküzletek: Kossuth-utca 5. Gyárépület. Rákóczi-ut 2. Bazárépület. Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya, 25708—1915 szám.

Hirdetmény.

A nagyvárad honvédkiegészítő parancsnokság 9064—1915 sz. megkeresése folytán közhírré teszem, hogy azon magyar honos katonatisztek, zászlósok és tiszthelyettesek valamint leánysegi állományu egyének -zst mára — a Horvát Szlavon országokban illetékesek kivételével — a kik a baza védelmében a haretéren megsebesültek és ennek következtében csonkulást, vagy benuást szenvedtek, a minek következtében eddigi életpályájukat meg kell változtatniok, a folyó hó folyamán Budapesten a kereskedelmi ismeretek elsajátítása céljából egy 4 és egy 10 hónapos kereskedelmi tanfolyam fog meg nyilni.

A tanfolyamba való felvételre vonatkozó feltételek s minden szükséges tudnivalóra a városi tanács katonai ügyosztálya (II. em. 31. sz. szoba) ad felvilágosítást, illetve ezen tanfolyamokra való jelentkezés ott történik.

Megjegyzem, hogy a háboruban csonkult és benuult hivatásbeli és tartalékos tiszttek, zászlósok és tiszthelyettesek minden külön előtanulmányi igazolás nélkül és minden külön felvételi vagy különbözeti vizsgálat nélkül jelentkezhetnek felvételre a kereskedelmi főiskolákra, a melyeknek tanulmányi ideje két évre terjed. Ilyen kereskedelmi főiskolák: 1. a budapesti kereskedelmi akadémia, 2. a kolozsvári kereskedelmi akadémia, 3. a budapesti keleti kereskedelmi akadémia, 4. a fiunei kiviteli akadémia. A fentnevezett hallgatók ezen főiskolában is tandíjmentességet fognak élvezni.

Nagyvárad, 1915 szept. hó 8.

Eleméry Ferenc, katonai ügyi tanácsnok.

7769—915 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa 10539—915 sz. határozatával engedélyt adott arra nézve, hogy a nagyvárad orth. izr. hitközség által saját hveire kivetett hitközségi adók a városi adóhivatal által hajtassanak — s a városi adópénztár által szedessenek be. Amennyiben nevezett hitközség az előirt tartozásokat feltüntető

főkönyveket a városi adóhivatal rendelkezésére bocsátotta, felkérem az orth. izr. hitközség érdekelt tagjait, hogy a már tudomásukra hozott évi tagdíjaikat, folyó évi október hó 1-ig a városi adópénztárba annal is inkább befizetni sziveskedjenek, mert azon tul végrehajtás utján fognak a be nem fizetett tartozások behajlatni.

Nagyvárad, 1915 szept. 9.
Juricskay Barna s. k. tanácsos.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értessítjük a t. közönséget, hogy a **Wolftram lámpák** ára olcsóbb lett, **Wolftram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk. Erősség szerint figyelemes szolgálat. Költségvetésnek ingyen.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Ostliarok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok minden nagyságban.

Telefon szám 415